

זבחים מא

ויקרא פרק ד פסוק כ

ועשה **לפר** כאשר עשה **לפר** החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן ונסלח להם :

ת"ר: **ועשה... כאשר עשה** - מה בא ללמוד? לכפול בהזאתו, ולמד שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום;

אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום, מתן ד' מניין? ת"ל: **כן יעשה**.

לפר - זה פר יום הכפורים,

כאשר עשה לפר - זה פר כהן משיח,

החטאת - אלו שעירי עבודה כוכבים;

יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים? תלמוד לומר: **לפר**.

לפר - זה פר יום הכפורים.

שאלה: למאי הילכתא?

תשובת רב נחמן בר יצחק: הזאות מעכבות

תשובת רב פפא: לא נצרכא, אלא **לא תדע וטבילה**

ויקרא פרק ד (פר כהן המשיח)

(ו) וטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני ה' את פני פרכת הקדש:

את	להכשיר אמין שבאצבע
בדם	שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא
וטבל	ולא מספג

שעיר עבודה זרה (במדבר טו)	פר ושעיר יוה"כ (ויקרא טז)	פר העלם דבר של ציבור (ויקרא ד: יז-יט)	פר כהן המשיח (ויקרא ד: ו-ט)	
לא	לא	כן	כן	וטבל אצבעו בדם
לא	כן	כן	כן	והזה שבע פעמים
לא	כן	כן	כן	חלבו יקטיר
לא	לא	לא	כן	שתי כליות ויותרת הכבד יקטיר

רבי - רב פפא	רבי ישמעאל
פר יום הכיפורים	פר העלם דבר של ציבור
לפר - הראשון	לפר - השני

הבנת דברי הברייתא: **אמר רבי ישמעאל: קל וחומר!**

ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן
פר העלם דבר של צבור ושעיר של יום הכפורים

מקום שהושוה קרבן לקרבן אינו דין
1. פר יום הכיפורים ופר כהן המשיח
2. שעיר יום הכיפורים ושעיר עבודה זרה

השוה מעשים למעשים
הזאות 7 פעמים

שהושוו מעשים למעשים!
את בדם וטבל
את בדם וטבל

קושי: וכי דבר הלמד בהיקש (שעיר עבודה זרה - נלמד מפר כהן המשיח) **(החטאת - אלו שעירי עבודת כוכבים)**, חוזר ומלמד בקל וחומר?!

תירוץ: אמר רב פפא: קסבר תנא דבי רבי ישמעאל: דבר הלמד בהיקש, חוזר ומלמד בקל וחומר.

דיון בהמשך דברי הברייתא: **לפר** - זה פר העלם דבר של צבור.

קושי: הא בציבור גופיה כתיב!

תירוץ: אמר רב פפא: משום דבעי אגמורי פר העלם דבר של צבור ביותרת ושתי כליות,

לשעירי עבודה זרה. ופר העלם דבר של צבור - בגופיה לא כתיב, בהיקשא אתי; איצטריך

לפר - למיהוי כמאן דכתיב ביה בגופיה, ולא ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד

בהיקש.

הרבנית מישל פורו
הדרן - קול נשי החלומי

• hadran.org.il/he •

חיזוק לתירוץ: תניא כוותיה דרב פפא: **וצה כאר צה** – מה תלמוד לומר **לפר**? **לפי שנאמר: והט הביא את קרבנס אשה לה' וחטאתם לפני ה' צה צדעתם;** **"חטאת"** – אלו שעירי עבודה זרה, **"חטאת"** – זה פר העלם דבר של צבור, **"חטאת צה צדעתם"** – אמרה תורה: חטאתם הרי היא לך כשגגתם; שגגתם מהיכן למדת – לא בהיקש? וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש? ! תלמוד לומר: **לפר** – זה פר העלם דבר של צבור, **לפר** – זה פר כהן משית.

קושי על הברייתא: אמר מר: **חטאת** – אלו שעירי עבודה זרה. תיפוק ליה מקרא קמא, דאמר מר: **החטאת** – לרבות שעירי עבודה זרה. **תירוץ:** אמר רב פפא: איצטריך; סלקא דעתך אמינא: הני מילי הזאות – דכתיבן בגופיה, אבל יותרת ושתי כליות – דלא כתיבן בגופיה, אימא לא; קא משמע לן.

חטאת – לרבות שעירי עבודה זרה	חטאת – אלו שעירי עבודה זרה
הזאות	יותרת ושתי כליות

דברי הברייתא שלמדנו מקודם: **וצה... כאר צה** – מה תלמוד לומר **לפר**? לרבות פר יום הכפורים לכל מה שאמור בענין. דברי רבי. **קושי על רב פפא מדברי רבי בברייתא:** אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא: והא תנא – **פר יום הכפורים לכל מה שאמר בענין קאמר!** **תירוץ:** תנאי היא; תנא דבי רב מרבי הכי, תנא דבי רבי ישמעאל לא מרבי הכי.

בריייתא: תנא דבי רבי ישמעאל: מפני מה נאמרו יותרת ושתי כליות בפר כהן משית, ולא נאמרו בפר העלם דבר של צבור? משל למלך בשר ודם שזעם על אוהבו, ומיעט בסרחונו מפני חיבתו. **עוד ברייתא:** ותנא דבי רבי ישמעאל: מפני מה נאמרה "פרכת הקדש" בפר כהן משית, ולא נאמר בפר העלם דבר של צבור? משל למלך בשר ודם שסרחה עליו מדינה; אם מיעוטה סרחה – פמליא שלו מתקיימת, אם רובה סרחה – אין פמליא שלו מתקיימת.

לפיכך אם נתן כולן כתיקנן כו'. ציטוט משנה ממנחות:

רבי מאיר	חכמים
פיגול, וחייבין עליו כרת	אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר
כל העושה – על דעת ראשונה הוא עושה	לא הולכים אחר מחשבה ראשונה

חיזוק לדברי ריש לקיש: ממאי? מדקתני:

לפיכך אם נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה – פסול ואין בו כרת.

הא אחת שלא כתיקנה וכולן כתיקנן – פיגול; מני?

- אילימא רבנן – הא אמרי רבנן: אין מפגלין בחצי מתיר!
- אלא רבי מאיר. ואי טעמא דרבי מאיר משום דמפגלין בחצי מתיר הוא – אפילו כדקתני נמי! לאו משום דקסבר: כל העושה – על דעת ראשונה הוא עושה?

דחיית החיזוק – הסבר אחר לדברי המשנה במנחות: אמר רבי שמואל בר יצחק: לעולם רבנן היא; ומאי כתיקנן – כתיקנן לפיגול.

קושי: והא מדקתני: **לפיכך אם נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנן – פסול ואין בו כרת;** מכלל דתיקנה – להכשירה הוא דאתא!

תירוץ 1: אמר רבא: מאי **שלא כתיקנה** – חוץ למקומו.

תירוץ 2: רב אשי אמר: שלא לשמו.

קושי על התירוץ: מכלל דכי לא עביד לה חוץ למקומו ושלא לשמו – מחייב!

תירוץ: אידי דתנא רישא (ואם נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השנייה

חוץ למקומה) פיגול וחייבין עליו כרת, תנא נמי סיפא פסול ואין בו כרת.

לפיכך...כולן כתיקנן	ואחת שלא כתיקנן	המשנה כשיטת מי?
רגיל	פיגול	רבי מאיר
פיגול	ללא פיגול (רבא) – חוץ למקומו, רב אשי – שלא לשמה	חכמים

